

документ, що є повідомлення про ухвалення умов замовлення без обмовок. Підтвердження може мати наступний вигляд: «Підтверджуємо повчання Вашого замовлення на постачання токарно-карусельних верстатів і приймаємо його до виконання. Ваше замовлення буде виконане нами зі всією ретельністю і у встановлені терміни».

Використана література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 р. № 959-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 29. – ст. 377.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.91 р. № 1560-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 47. – ст. 646.
3. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.96 р. № 94/96-ВР // ВВР України. – 1996. – № 19. – ст. 80.
4. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 р. № 15-93 // ВВР України. – 1993. – № 17. – ст. 184.
5. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.06 р. № 3480-ІV // ВВР України. – 2006. – № 31. – ст. 268.
6. Бабаєв В. Про підсумки соціально-економічного розвитку області в 2007 році та завдання на 2008 рік // Вестник Торгово-промислової палати. – 2008. – № 1 (26). – С. 2-4.
7. Бесчастный Л., Онышко С. Тенденции на мировом рынке капиталов и их влияние на инвестиционную деятельность в Украине // Экономика Украины. – 2001. – № 3. – С. 4-12.
8. Бирман Г., Шмидт С. Капиталовложения: Экономический анализ инвестиционных проектов / Пер. с англ. под ред. Л.П. Белых. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 631 с.
9. World Investment Report 1998: Trends and Determinants. – New York and Geneva: United Nations, 1998.
10. <http://www.europa.eu.int>
11. <http://www.me.gov.ua>
12. <http://www.stockmarket.gov>

ІНДЕКСИ СВІТОВИХ ФОНДОВИХ РИНКІВ

Могилко В.О., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування Національного фармацевтичного університету

Усачов В.В., студент 5 курсу спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» Національного фармацевтичного університету

Фондовий (біржовий, ринковий) індекс – показник (деяке число), який характеризує якісний стан фондового ринку і є приблизною оцінкою його динаміки, тобто середнього рівня цін на акції, що включені до біржового лістингу, за станом на визначений момент часу. Інакше, *ринковий індекс* можна визначити як набір цінних паперів, ціни яких усереднюються для відбиття в цілому ситуації на конкретному ринку фінансових активів. Причому важливим є не саме по собі абсолютне значення індексу, яке не несе у собі цінної інформації, а його відношення до тих значень, які він приймав раніше. *Фондовий індекс* також може розглядатись як деякий похідний цінний папір.

Виникнення першого формалізованого фондового індикатору – *індексу Доу Джонса* відноситься до другої половини ХІХ століття (1884 р.), коли акції розглядалися в першу чергу як об'єкт спекуляцій, а між станом фондового ринку і станом економіки країни ще не простежувалось жодної обгрунтованої і доведеної вірогідної залежності. Поява цього індексу підштовхнула до розвитку теорії середніх показників курсів акцій і *теорії Доу* – теорії аналізу ринкових процесів, що базується на визначенні індексів Доу-Джонса, згідно якої підвищення або зниження курсу акцій дозволяє зробити висновок щодо рівня ділової активності на ринку фінансових активів та тенденцій її зміни.

Усі біржові індекси, що використовуються у світовій практиці, можуть бути класифіковані за наступними ознаками:

- за місцем розрахунку й ареалом поширення;
- за числом представлених в індексі компаній і часткою охоплення фондового ринку;
- за методикою розрахунку;
- за характером використання.

За ступенем узагальнення досліджуваної інформації виділяють індекси *інтегральні (усереднені)* – характеризують у цілому стан досліджуваного ринку одним синтетичним (узагальненим) показником та *окремі (локальні)* – доповнюють інтегральний показник характеристикою окремих елементів або параметрів цього ринку.

За складом сукупності досліджуваних об'єктів інтегральні індекси поділяються на *інтернаціональні (багатонаціональні)*, *національні*, *секторні* (характеризують стан визначеного внутрішнього національного ринку) і *субсекторні* (характеризують динаміку акцій окремих галузей і секторів економіки). Ця класифікація пояснюється тим, що багато інтегральних індексів є об'єктами фондових угод (така практика почалась з середини 80-х рр. ХХ ст.), а саме: по них укладаються ф'ючерсні контракти, виписуються опціони на ф'ючерсні контракти тощо.

Кожному фондовому індексу властиві такі характеристики:

1) *Список індексу* – набір акцій-представників. Головним критерієм відбору акцій корпорацій для складання списку індексів є забезпечення репрезентативності, тобто коливання цін на акції, що претендують на включення до індексу, повинні відбивати загальні коливання цін усього ринку цінних паперів або коливання цін на акції емітентів того сектора економіки, представником якого є емітент обраних акцій. Іншими критеріями відбору є надійність самої корпорації, що випустила акцію, темпи зростання курсової вартості акцій, періодичність котирувань тощо.

2) *Метод усереднення* – таким методом може бути метод арифметичної або геометричної середньої.

3) *Види ваг до курсових вартостей акцій, що входять до списку індексу*. При зважуванні акцій, що входять до списку індексу, можуть використовуватись наступні вагові коефіцієнти:

- курсова вартість акцій корпорацій (індекс із ціновим зважуванням);
- ринкова капіталізація корпорацій-емітентів (індекс із ринковим зважуванням) – ринкова капіталізація визначається як добуток ціни і кількості емітованих акцій.

При застосуванні як ваг індексу курсової вартості акцій на зміну індексу найбільший вплив мають зміни курсів акцій з високою курсовою вартістю, при застосуванні капіталізації – зміни курсів акцій корпорацій з найбільшою капіталізацією, при застосуванні обсягів угод – зміни курсів акцій, що торгуються найбільшими пакетами, за відсутності вагових коефіцієнтів – зміна курсів акцій різних корпорацій в однаковому ступені впливає на зміну індексу незалежно від абсолютної величини курсової вартості акцій.

4) *Базисне значення індексу* – (притаманне всім індексам, крім індексів з ціновим зважуванням) – значення індексу в році (або періоді), прийнятому за базу (за початок відліку). Для зручності розрахунків базисне значення індексу, як правило, округляється до 10, 50, 100 або 1000.

5) *Статистична база, на основі якої розраховується індекс*, – результати торгів на фондових біржах, або результати торгів позабіржових інститутів ринку цінних паперів, або торгів перших та останніх разом.

Рамки даного посібника не дозволяють детально розглянути існуючі методики розрахунку індексів, тому обмежимося коротким викладенням сутності *методичних підходів до розрахунку індексів* ринку, що використовуються найчастіше [24, 41, 49]:

1. Значення індексу розраховується за відібраною репрезентативною групою акцій як сума цін цих акцій на даний момент часу. Іншими словами, індекс дорівнює вартості гіпотетичного інвестиційного портфеля, при формуванні якого всі кошти були рівномірно розподілені між вхідними в нього акціями. Ціна ж кожної акції, які беруть участь у розрахунку індексу, визначається як середньозважена (по обсягах здійснених угод) ціна

брокерських фірм. Якщо з будь-якою акцією не було здійснено жодної угоди, її ціна приймається рівною ціні у попередній момент. У результаті мають деякий середній індикатор (отже, це індекс із ціновим зважуванням):

$$I = (X_1 + X_2 + \dots + X_n) \cdot c, \quad (1)$$

де X – поточні ринкові ціни акцій, що входять до розрахунку індексу;

c – девізор – поправочний коефіцієнт, який служить для корекції індексу в разі зміни кількості компаній, які входять у розрахунок індексу чи їх заміни, появи додаткових емісій акцій чи дроблення акцій емітентів, що вже є присутніми у вибірці тощо, щоб отримане значення можна було зіставити з попереднім показником.

2. Значення індексу розраховується за відбраною репрезентативною групою акцій з урахуванням ринкових цін цих акцій на день розрахунку і кількості випущених акцій (отже, це індекс із ринковим зважуванням):

$$I = (A_1 X_1 + A_2 X_2 + \dots + A_n X_n) \cdot c, \quad (2)$$

де A – кількість акцій, які входять до розрахунку індексу;

На міжнародному рівні для цілей відстеження ринків окремих країн і порівняння їх ефективності часто використовуються індекси, що надаються *Morgan Stanley Capital International Perspective* і щоденно друкуються у *Wall Street Journal*. Кожен такий індекс заснований на зваженому за вартістю портфелі акцій (із використанням загальної кількості акцій в обігу) кожної конкретної країни. Індекси окремих країн об'єднуються в регіональні індекси. Крім того, всі індекси окремих країн враховуються при обчисленні двох *світових індексів*, розрахованих з використанням різних ваг – заснованих на ринковій капіталізації (тобто, зважений за вартістю індекс) або на внутрішньому валовому продукті (ВВП). Світовий індекс включає 22 країни: 14 країн Європи – Австрія, Бельгія, Великобританія, Данія, Ірландія, Іспанія, Італія, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Фінляндія, Франція, Швейцарія, Швеція, 6 країн Тихоокеанського басейну – Австралія, Гонконг, Малайзія, Нова Зеландія, Сінгапур, Японія, 2 країни Північної Америки – Канада, США, а також золотодобувні компанії ПАР. Крім того, *Morgan Stanley* обчислює індекс *Europe, Australia, Far East (EAFE)*, який заснований на ефективності акцій наведених вище країн, за винятком США, Канади і ПАР, й широко використовується американськими інвесторами як еталон при оцінці ефективності діяльності управляючих міжнародними портфелями.

Використана література:

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.91 р. № 959-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 29. – ст. 377.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.91 р. № 1560-ХІІ // ВВР України. – 1991. – № 47. – ст. 646.
3. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.96 р. № 94/96-ВР // ВВР України. – 1996. – № 19. – ст. 80.
4. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 р. № 15-93 // ВВР України. – 1993. – № 17. – ст. 184.
5. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.06 р. № 3480-ІV // ВВР України. – 2006. – № 31. – ст. 268.
6. Бабаєв В. Про підсумки соціально-економічного розвитку області в 2007 році та завдання на 2008 рік // Вестник Торгово-промислової палати. – 2008. – № 1 (26). – С. 2-4.
7. Бесчастный Л., Онышко С. Тенденции на мировом рынке капиталов и их влияние на инвестиционную деятельность в Украине // Экономика Украины. – 2001. – № 3. – С. 4-12.
8. Бирман Г., Шмидт С. Капиталовложения: Экономический анализ инвестиционных проектов / Пер. с англ. под ред. Л.П. Белых. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 631 с.